

Youth

Психологія життєвого простору сучасної молоді

Міжнародна науково-практична
конференція

Future

Рівне

26-27 листопада 2021

Education

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Психологія життєвого простору сучасної молоді

Міжнародна науково-практична конференція

26–27 листопада 2021 року

Р і в н е

УДК 159.9+ 316.6

Психологія життєвого простору сучасної молоді: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (26-27 листопада 2021 р). Упоряд. Р. В. Павелків, Н. В. Корчакова – Рівне: Волинські обереги, 2021. 122 с .

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету

(протокол № 12 від 30.12.2021 р.).

Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не поділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

Юрчук О. І.

*кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри дошкільної педагогіки і психології
та корекційної освіти імені проф. Т.І.Поніманської
Рівненського державного гуманітарного університету
м.Рівне, Україна*

ЗАСТОСУВАННЯ ДЕЛЬФІНОТЕРАПІЇ ЯК ЗАСОБУ КОРЕКЦІЇ ОСІБ З ПСИХОФІЗИЧНИМИ ПОРУШЕННЯМИ

Нині в світі існує тенденція до зростання захворювання нервової системи та опорно-рухового апарату. На жаль, Україна не є виключенням. Дитячий церебральний параліч (ДЦП) займає особливе місце у структурі захворюваності та інвалідності дитячого населення. За даними Центру медичної статистики МОЗ України 2020 року захворюваність дітей у віці 0-14 років на дитячий церебральний параліч становить 9774 дітей, з них 273 дитини по Рівненській області.

Дитячі церебральні паралічі представляють низку непрогресуючих захворювань центральної нервової системи, що клінічно проявляються різноманітними руховими, мовними розладами. Окрім порушень центральної нервової системи, виникають зміни в нервових і м'язових волокнах, суглобах, зв'язках, хрящах.

Увіразнює проблему те, що у 80 % дітей з ДЦП (в залежності від форми) зустрічається порушення моторної та психічної функції, мовлення. Передусім затримка психічного розвитку у дітей відзначається у 19–40 %, серед яких розумова відсталість констатується у 13–40 % [4].

Мета дослідження – проаналізувати застосування дельфінотерапії як засобу корекції осіб з психофізичними порушеннями.

Виклад основного матеріалу дослідження. Перші записи про хворих дітей на ДЦП зафіксовані ще у філософських працях Гіпократата та К. Галена, проте основоположником вивчення симптомів та проблем захворювання вважається англійський хірург Літтл, який висунув гіпотезу про те, що переважними причинами церебрального паралічу є недоношеність, асфіксія новонароджених і пологові травми.

Вченим, який вперше запропонував класифікацію ДЦП був З. Фрейд. Він виділив типи церебральних паралічів, які покладені в основу майже всіх наступних класифікацій (спастичний церебральний параліч (подвійна геміплегія, тетраплегія); спастична диплегія (синдром Літтла); дитяча геміплегія (геміплегічна форма); дискінетичний церебральний параліч (дистонічний, гіперкінетичний); атаксичний церебральний параліч (тонічно-астенічна форма); інший вид ДЦП (змішана форма) [2].

Відповідно до класифікації К. О. Семенової, розрізняють п'ять форм ДЦП:

- спастична диплегія – найбільш поширена форма ДЦП, відома під назвою хвороба або синдром Літтла, при якій нижні кінцівки страждають найбільше. Прогностично сприятлива форма, як в подоланні мовленнєвих, так і моторних та психічних порушень. Діти, що страждають на спастичну диплегію, можуть навчитися обслуговувати себе, писати, здатні оволодіти трудовими навичками. Пацієнти з помірною олігофренією навчаються за програмами шкіл для розумово відсталих;

- геміпаретична форма (геміпарез) – порушення відзначаються переважно на одній стороні, рука пошкоджена більше за ноги, розвивається при ураженні протилежної півкулі головного мозку, виражені психічні й мовні розлади. Прогноз корекції фізичного розвитку при своєчасному корекційному впливі є сприятливим, корекція психічного розвитку залежить від ступеня порушення;

- подвійна геміплегія – найтяжча форма з тотальним ушкодженням головного мозку, виникає у період внутрішньоутробного життя. Характеризується руховими порушеннями усіх важливих для людини функцій: рухових, психічних, мовленнєвих. Прогноз корекції психофізичного розвитку несприятливий;

- атонічно-астатична форма – характеризується м'язовою гіпотонією внаслідок раннього пренатального ушкодження головного мозку. При цій формі ДЦП наявні симптоми ураження мозочка: тремор, тулубна атаксія, розлади координації рухів. Прогноз корекції психофізичного розвитку залежить від тяжкості ураження ЦНС;

- гіперкінетична форма – характеризується переважним ураженням підкіркових утворень при резус-конфлікті матері та плода, гемолітичній хворобі, асфіксії в пологах. Психічний розвиток страждає менше, ніж при інших формах, проте важкі рухові порушення (атетоз, хорія, або комбінація атетозу та хорії) ускладнюють розвиток дитини, її навчання та соціальну адаптацію. Прогноз корекції психофізичного розвитку залежить від характеру та інтенсивності гіперкінезів.

Існують різні погляди щодо лікування та реабілітації дітей з ДЦП. Так для відновлення таких дітей використовують як традиційні, так і нетрадиційні практичні методи психологічної корекції та реабілітації. Одним із ефективних методів психологічної і фізичної реабілітації вважають анімалотерапію (від лат. animal – тварина): дельфінотерапія, іпотерапія, каністерапія, фелінотерапія тощо).

Альтернативним, нетрадиційним методом психотерапії та фізичної реабілітації є дельфінотерапія. У вітчизняній психологічній практиці - це відносно новий напрямок, проте здобув неабияку популярність.

Ефективність даної методики зумовлена високим рівнем соціалізації дельфінів, що виявляється в дружелюбності і товарищескості. Вона поділяється на 2 основні напрямки: вільне пряме спілкування із дельфіном; спілкування зі спеціалістом (психологом, психотерапевтом, фізичним реабілітологом, дефектологом) на фоні спілкування з дельфіном. Методика передбачає вплив звуком, ультразвуком, генеруючим тваринним і тактильним впливом безпосередньо через шкіру.

Ядром дельфінотерапії є взаємодія клієнта з дельфіном-терапевтом, яка діє як стимулюючий ефект на людський організм та пришвидшує процес оздоровлення.

Дельфінотерапія, передусім, допомагає дітям з ДЦП в корекції страхів і тривожності та впливає на підвищення рівня їх особистісної адаптованості в умовах рухової депривації.

За результатами досліджень багатьох учених (О. Домбровська, Б. Поповський, А. Хворова, А. Чуприков), у процесі проведення процедур засобом дельфінотерапії в організмі хворої дитини відбуваються фізіологічні зміни по'язані з біоелектричною активністю головного мозку. Так, у дітей з ДЦП після дельфінотерапії відчутно знижуються психопатологічні показники, як от тривожність та агресія, що, насамперед, доводить ефект релаксації під час процедур. Під впливом позитивних стимулюючих емоцій дитина рефлекторно здійснює рух, розвиває м'язове вічуття, координацію рухів, знімає психофізіологічні «затиски». Під час сеансу дельфінотерапії діти з порушеннями моторики виконують вправи кінезотерапії. Це призводить до вирівнювання м'язового тону (особливо при гіперкінетичній формі), що спостерігається у вигляді зміни рухів дитини в бік покращення точності, а також розширення діапазону дій; відповідно покращується й мова [3].

Дельфінотерапія має наступний алгоритм корекційної роботи:

Підготовчий етап: збір анамнезу, знайомство з індивідуальними особливостями дитини, бесіда з батьками, отримання запиту, сумісне складання плану корекційної роботи.

Основний етап: проведення корекційної роботи. Використовується ігровий метод. Гра відбувається або під наглядом психолога, або за безпосередньої його участі. Спілкування з дельфінами, ігри з ним поєднуються із виконанням фізичних вправ, спрямованих на розвиток великої моторики, орієнтацію у просторі. Також застосовуються різні психотерапевтичні прийоми.

Заключний етап: порівняння висновків фахівців: педагогів-дефектологів, спеціалістів з руху, дитячих психологів [1].

Висновки. Таким чином, у ході дослідження визначено особливості дельфінотерапії як інноваційного методу корекційної роботи із дітьми з психофізичними порушеннями.

Використання дельфінів у корекційній роботі дає унікальну можливість отримати якісну психофізичну реабілітацію дітей, які її потребують.

Список використаних джерел

1. Артемова О. В. Дельфинотерапия как метод психотерапии. URL: <http://www.psi.lib.ru/statyi/sbornik/delther.htm>
2. Буховець Б. О. Фізична реабілітація дітей з церебральним паралічем з використанням бобат-терапії. : дис. ... канд. пед. наук : 24.00.03 / Національний ун-тет фіз. вих. і спорту України. Київ, 2019. 210 с. ; С. 30.
3. Дельфинотерапия для детей с ОВЗ. I часть / авт. кол. : С.Гундаренко, С.Селезнев, В.Косенко, Н.Косенко, М. Агеев. URL: <https://psy.su/feed/7570/>.
4. Михайленко В. Е. Дифференцированный подход в комплексном лечении детей со спастическими церебральными параличами. Український бальнеологічний журнал. 2004 (3/4). С. 68-73.

Ящук С. Л.

*Кандидат психологических наук,
доцент кафедры психологии
учреждения образования «Брестский Государственный университет
имени А. С. Пушкина»
г.Брест, Белорусь*

СУПРЕЖЕСКИЕ КОНФЛИКТЫ И ПРИЧИНЫ ИХ ВОЗНИКНОВЕНИЯ

Современный этап развития общества характеризуется повышением роли межличностных отношений членов семьи. Этот факт указывает на возрастание влияния социально-психологических факторов.

Изучение социально-психологические аспектов семьи и брака нашло отражение в ряде работ таких философов, социологов, педагогов, как Ю.Н. Волков, С.Я. Вольфсон, И.С. Кон, И.С.Славина и др. В данных исследованиях рассматриваются лишь отдельные элементы социально-психологических проблем семьи и брака.

Психология семьи в исследованиях по социальной психологии выделяется как самостоятельная прикладная область. Имеются и социально-психологические исследования, посвященные изучению ряда аспектов семейно-брачных отношений. Однако, это лишь первые шаги социальной психологии семьи и брака и, естественно, многие проблемы еще не нашли должного освещения.

Уникальность семьи проявляется в том, что в течение длительного времени происходит интенсивное взаимодействие нескольких человек, т. е. на протяжении большей части человеческой жизни. В силу таких обстоятельств в ней не могут не возникнуть напряженные моменты, споры, конфликты.

Общество, испытывая сложности, в связи с изменением социальных ориентации, породило непривычные для многих семей внутригрупповые изменения. Эти внутригрупповые изменения, в свою очередь, приводят к повышению уровня внутренней конфликтности семьи, а также к росту разводов и снижению уровня рождаемости.

Повышенный интерес к семье и браку сегодня обусловлен рядом причин. Треть всех браков оказывается нежизнеспособной. Встает вопрос об укреплении брака и улучшении брачной структуры, приобретающая важнейшее государственное значение в связи с проблемой рождаемости. Решение этих вопросов невозможно без изучения механизмов внутрисемейных отношений. Именно социально-психологический климат в семье определяет устойчивость этих отношений, оказывает непосредственное влияние на развитие и детей, и взрослых.

Современные ученые пришли к выводу, что борьба с негативными социальными явлениями (мужская и женская апатия или агрессивность, алкоголизм и наркомания, растущая

З М І С Т

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ МОЛОДІ
В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

БЫЛИНСКАЯ Н. В. Особенности временной перспективы у представителей молодежной среды.....	3
БЕЗЛЮДНА В. І. Ставлення студентської молоді до трудової міграції.....	5
ЖУРАВЛЬОВА Л. П., ЛУЧКІВ В. З. Глобалізаційні процеси, асертивність та емпатійна суб'єктивність особистості.....	8
КУЛАКОВА Л. М. Ефективна комунікація в розрізі теорії поколінь.....	10
НАЗАРЕВИЧ В. В. Остракізація в суспільстві як захисний механізм сучасності.....	14
НЕЧИПОРУК Л. І. Соціальна активність молоді в громаді: банк молодіжних ініціатив.....	17
ПАШТЧЕНКО Л. В. Психологічні особливості формування гідності сучасної молоді.....	20
ПЕТРУК Л. П. Трансформаційне суспільство і розвиток особистості.....	22
ПОНТКОВСЬКА Д. В. Національна культура сучасної молоді як складова особистості.....	25
РУДЮК О. В. Актуальні аспекти вивчення кризи зайнятості у безробітній молоді в нових соціально-економічних умовах.....	26
САВУЛЯК В. О. Етнічна ідентичність у структурі Я-образу (на матеріалі дослідження студентів).....	30
СПВАК Н. В., СПВАК Д. М. Вплив ЗМІ на становлення світогляду студентів.....	33
ХОМИЧ І.С. Соціально-психологічні особливості детермінації супідільно значущої поведінки особистості	36

ОСОБИСТІСНЕ ЗРОСТАННЯ ТА ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ
СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

АРТЕМОВА О. І. Активізація креативних ресурсів майбутніх практичних психологів у процесі професійної підготовки.....	41
БАБАК К. В. Самоактуалізація особистості здобувачів вищої освіти у діяльності психологічної служби ЗВО.....	43

БЕРЕЗЮК Т. П. Особливості професіоналізації майбутніх спеціалістів у контексті фахової підготовки.....	46
БОЛЮХ Т. П. Психологічні особливості емоційного вигорання юнаків.....	49
ГАВРИЛОВИЧ А. А. К проблеме социально-психологической адаптации в спортивной деятельности.....	51
ДЖЕДЖЕРА О. В. Підготовка майбутніх психологів до практичної діяльності в процесі вивчення навчальної дисципліни «організація діяльності психологічних служб».....	54
КАМІНСЬКА О. В. Детермінанти успішного професійного становлення майбутніх психологів.....	56
КОБЗАР З. І. Психологічні особливості розвитку професійної емпатії майбутніх психологів.....	60
ЛУЦИК Г. О. Використання арт-терапевтичних технологій у підготовці майбутніх психологів до роботи зі схильними до девіантної поведінки підлітками	61
СИНЮК Д. Личностные качества студентов, значимые для их учебно-профессиональной деятельности.....	63
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ ТА ЇЇ ЖИТТЄТВОРЧІСТЬ	
ДАНИЛЕНКО А. В. Особенности психического здоровья студенческой молодежи в условиях пандемии.....	69
IVASHKEVYCH E., NAVOSHUK A. The development of creative thinking of teenagers.....	73
КУЛАКОВ Р. С. Проблема формування толерантного ставлення учасників освітнього процесу до осіб з особливими освітніми потребами.....	78
КИТЮШКО С. І. Психологічні засоби корекції аутоагресивної поведінки молоді.....	81
КОНОПЛИЦКАЯ О. Аспекты социальных ролей в социально-психологических установках индивида.....	83
МУЖАНОВА Н. В. Особливості соціалізації неформальної молоді в умовах пандемії...	86
МУКНАЛЧУК N., НЛАВИНСКА Е. The problem of understanding novels by senior pupils creatively.....	89

ПАВЛОВ И. В. Особенности виртуального образа я в игровой вселенной.....	94
САВЕЛЮК Н. М. Психосемантичний простір психологічного благополуччя майбутніх освітян.....	97
СЕВЕРИН А. В. Восприятие предметов вариативной формы подростками с разным уровнем интернет-зависимости.....	100
СОЗОНЮК О. С. Емоційний інтелект як особистісний ресурс розвитку життєвих перспектив особистості.....	103
СТОРОЖ О. В. Основні наукові підходи до творчої соціалізації студентів	106
ТОКАРЕВА Н. М. Психологічні виміри форматування перцептивно-інтерактивної компетентності юнаків.....	110
ЮРЧУК О. І. Застосування дельфінотерапії як засобу корекції осіб з психофізичними порушеннями	114
ЯЩУК С. Супрежеские конфликты и причины их возникновения.....	116
КНУРАVTSEVA N., IVASHKEVYCH E. Argumentative discourse as a problem of cognitive psychology.....	119